

Особи з інвалідністю внаслідок війни

Особи, які належать до осіб з інвалідністю внаслідок війни:

- військовослужбовці (резервісти, військовозобов'язані, добровольці Сил територіальної оборони) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовці військових прокуратур, особи рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейські, особи рядового, начальницького складу, військовослужбовці Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, особи, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, **які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України та стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України,**
- працівники підприємств, установ, організацій, які залучалися до участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України і стали особами з інвалідністю внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних забезпечення здійснення заходів, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів.

* *ст. 7 ЗУ “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”*

* щодо фактів отримання поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання під час забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України

Алгоритм отримання військовослужбовцем статусу особи з інвалідністю внаслідок війни

Факт отримання поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання військовослужбовцем

Лікування отриманих поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання військовослужбовцем у військовому лікувальному закладі

Медичний огляд військовослужбовця Військово-лікувальною комісією (ВЛК) у військовому лікувальному закладі для встановлення причинного зв'язку поранення, травми, контузії, каліцтва, захворювання та ступеня придатності до військової служби

Проведення Медико-соціальної експертизи (МСЕК) військовослужбовця для встановлення інвалідності та ступеню втрати працездатності

Надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни органами соціального захисту населення

Отримання поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання військовослужбовцем

Військовослужбовець потрапляє до **військового лікувального закладу** для лікування отриманих поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання

За фактом отримання поранення, травми, контузії, каліцтва у військовій частині проводиться **службове розслідування** і складається **Акт розслідування**

На підставі Акту розслідування за підписом командира військової частини складається **Довідка про обставини травми** (оформляється у 2-х примірниках) *(Додаток 5 до Наказу Міністерства оборони України від 14.08.2008 № 402)*

Один екземпляр Довідки про обставини травми подається в госпіталь, де проходить лікування військовослужбовець для подальшого проходження **Військово-лікарської комісії (ВЛК)**, а другий екземпляр зберігається в особовій справі військовослужбовця.

Лікування поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання у військовому лікувальному закладі

У разі виявлення у військовослужбовця під час обстеження або лікування у військовому лікувальному закладі **наслідків поранення, травми, контузії, каліцтва або захворювання, які зумовлюють обмежену придатність або непридатність до військової служби, особа** направляється на медичний огляд **Військово-лікувальною комісією (ВЛК)** для встановлення ступеня придатності до військової служби.

Медичний огляд ВЛК проводиться на підставі подання начальника лікувального відділення, у якому обстежується (лікується) військовослужбовець, яке затверджується начальником військового лікувального закладу.

ВЛК проводиться за місцем обстеження (лікування) військовослужбовця.

Медичний огляд ВЛК військовослужбовця здійснюється Військово-лікувальною комісією **тільки після закінчення лікування** у лікувальному закладі.

У воєнний час лікування військовослужбовців має бути закінчене у військовому лікувальному закладі.

Медичний огляд військовослужбовця Військово-лікувальною комісією (ВЛК)

Під час медичного огляду військовослужбовця **Військово-лікувальна комісія встановлює причинний зв'язок поранення, травми, контузії, каліцтва, захворювання та ступінь придатності до військової служби.**

За результатами медичного огляду Військово-лікувальною комісією виноситься Постанова.

ВЛК приймає постанову про причинний зв'язок поранення відповідно до висновку щодо обставин отримання поранення, зазначеного в Довідці про обставини травми, та на підставі виписного епікризу з історії хвороби.

Прийняття Постанови ВЛК у випадку захворювання військовослужбовця може здійснюватися на підставі виписного епікризу з історії хвороби, медичної книжки, медичної та службової характеристики, військово-облікових документів військовослужбовця.

Постанова Військово-лікарської комісії оформлюється Свідцтвом про хворобу або Довідкою про хворобу. Діагноз та постанова ВЛК також записується в медичну книжку військовослужбовця.

Оскарження Постанови Військово-лікарської комісії здійснюється до Штатної ВЛК або до Центральної ВЛК.

Важливо !

Прийняття Постанови ВЛК про встановлення причинного зв'язку поранення (контузії, травми, каліцтва) без наявності Довідки про обставини травми забороняється.

Від формулювання обставин отримання поранення, травми, контузії, каліцтва **в Довідці про обставини травми залежить висновок** Військово-лікарської комісії та отримання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

Для проходження ВЛК надається оригінал Довідки про обставини травми.

У виняткових випадках допускається розгляд ВЛК копії вказаної довідки, засвідченої відповідною посадовою особою та скріпленої гербовою печаткою військової частини (закладу охорони здоров'я Збройних Сил України)

У випадку, якщо військовою частиною не надано Довідку про обставини травми (*Додаток 5 до Наказу Міністерства оборони України від 14.08.2008 № 402*) потрібно написати рапорт на ім'я командира військової частини щодо необхідності її надання.

Якщо після вказаних дій військовою частиною довідку не надано слід:

1. написати відповідну заяву на ім'я начальника РТЦК СП, до якого приписаний військовослужбовець, з проханням посприяти в отриманні Довідки з військової частини (*на підставі Положення про Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки, затвердженого Постановою КМУ від 23.02.2022 №154*), або
2. звернутись на гарячу лінію Міністерства оборони України або до Штабу оперативного командування щодо вказаного питання.

Після проходження ВЛК Довідка про обставини травми зберігається в історії хвороби або у справах ВЛК, яка прийняла постанову про причинний зв'язок поранення (контузії, травми, каліцтва).

Довідка про обставини травми також може надаватись для оформлення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни в органах соціального захисту населення та її копія надається для оформлення виплати одноразової грошової допомоги у зв'язку з інвалідністю чи втратою працездатності без встановлення інвалідності. Тому, **слід отримати завірені** командиром військової частини **копії** Довідки про обставини травми.

Постанови ВЛК про причинний зв'язок захворювань, поранень, контузій, травм, каліцтв приймаються в таких формулюваннях:

- "Поранення (контузія, травма, каліцтво), пов'язане із захистом Батьківщини» - якщо поранення одержане під час захисту Батьківщини або виконання обов'язків військової служби під час служби у складі діючої армії і флоту, під час захисту незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України.
- "Поранення (контузія, травма, каліцтво), пов'язане з виконанням обов'язків військової служби" - якщо поранення одержане у разі фактичного виконання службових обов'язків під час проходження військової служби в частинах, які не входили до складу діючої армії.
- "Поранення (травма, контузія, каліцтво), одержане в результаті нещасного випадку, пов'язане з проходженням військової служби" - якщо воно одержане за обставин, не пов'язаних з виконанням обов'язків, або одержане внаслідок правопорушення.
- "Захворювання, пов'язане із захистом Батьківщини", якщо воно виникло в період служби у військових частинах та установах, що входять до складу діючої армії, або коли захворювання, яке виникло до цього, у період служби у військових частинах і установах, які входять до складу діючої армії, досягло такого розвитку, що обмежує придатність або призводить до непридатності (у тому числі й тимчасової) до військової служби.
- "Захворювання (поранення, контузія, каліцтво, травма), пов'язане з проходженням військової служби" - якщо воно виникло в період служби у військових частинах та установах, які не входять до складу діючої армії, або коли захворювання, що виникло до військової служби, у період служби досягло такого розвитку, який обмежує придатність або призводить до непридатності (у тому числі тимчасової) до військової служби, служби з військової спеціальності.
- "Захворювання, не пов'язане з проходженням військової служби" - якщо воно виникло в того, хто пройшов медичний огляд, до призову на військову службу, прийняття на військову службу за контрактом (у тому числі і захворювання, не діагностовані при призові (під час прийому на військову службу).

Отже, під час проходження медичного огляду військовослужбовця ВЛК встановлюється діагноз та причинний зв'язок діагнозу, що надалі є підставою для прийняття МСЕК рішення про надання військовослужбовцю інвалідності або встановлення ступеню втрати працездатності, а також надання в подальшому органами соціального захисту населення статусу особи з інвалідністю внаслідок війни, особи з інвалідністю або особи з певним ступенем втрати працездатності.

Отримання поранення /захворювання військовослужбовцем Національної гвардії, МВС, СБУ, ДНС, Держприкордонслужби та інших відомств

Медичний огляд ВЛК військовослужбовців Національної гвардії, МВС, СБУ, ДНС, Держприкордонслужби та інших відомств у випадку отримання поранення/захворювання для встановлення причинного зв'язку поранення, захворювання та встановлення ступеню придатності до служби проводиться Військово-лікарською комісією у відомчому лікувальному закладі за місцем проходження лікування.

Проходження Медико-соціальної експертизи вказаною категорією осіб відбувається в загальному порядку.

Медико-соціальна експертна комісія (МСЕК) військовослужбовця

Медико-соціальна експертиза проводиться з метою встановлення інвалідності особам, які звертаються для встановлення інвалідності після проведення діагностичних, лікувальних і реабілітаційних заходів за наявності документів, що підтверджують стійке порушення функцій організму, обумовлене захворюваннями, наслідками травм, які спричиняють обмеження нормальної життєдіяльності особи.

Документи для проходження Медико-соціальної експертизи:

1. Направлення медичного закладу охорони здоров'я;
2. Виписний епікриз з історії хвороби військовослужбовця;
3. Свідоцтво про хворобу ВЛК/ Довідка про хворобу ВЛК/ Постанова ВЛК;
4. Паспорт та ідентифікаційний код військовослужбовця;
5. Військовий квиток військовослужбовця.

Документи, що використовуються для визначення інвалідності, подаються в оригіналі або у копіях, засвідчених в установленому законодавством порядку (*засвідчені органами, якими вони видані*).

Медико-соціальна експертиза проводиться за Направленням відповідного медичного закладу охорони здоров'я:

- для військовослужбовця під час проходження лікування в госпіталі - за направленням госпіталя;
- для військовослужбовця після звільнення зі служби - за направленням, виданим сімейним лікарем відповідного медичного закладу за місцем реєстрації/проживання;
- для військовослужбовця після проходження лікування та повернення до військової частини - за направленням начальника медичної частини /військової частини.

За результатами огляду Медико-соціальною експертизою складається **Акт огляду та Протокол засідання комісії**.

Особі, у якої встановлено інвалідність або факт втрати працездатності, МСЕК видається **Довідка про призначення групи інвалідності та індивідуальна програма реабілітації**.

Місце проведення МСЕК

Медико-соціальна експертиза проводиться районними/міжрайонними МСЕК за місцем проживання/реєстрації або лікування особи.

На період дії воєнного стану на території України та протягом шести місяців після його припинення або скасування районні та міжрайонні, міські, центральні міські у м. Києві, Севастополі, Кримська республіканська, обласні медико-соціальні експертні комісії забезпечують проведення медико-соціальної експертизи за направленням лікарсько-консультативною комісією **незалежно від місця реєстрації, проживання або перебування** особи, що звертається для встановлення інвалідності.

У разі коли особа, яка звертається для встановлення інвалідності, не має змогу прибути на огляд до комісії за станом здоров'я або з інших поважних причин Комісія може провести виїзне засідання для проведення огляду за місцем проживання або лікування особи, а також заочно на підставі відповідних медичних документів у випадках, передбачених законодавством.

Оскарження рішення МСЕК

У разі незгоди з рішенням районної, міжрайонної комісії особа має право **подати протягом місяця** після одержання висновку комісії письмову заяву до:

обласної, Кримської республіканської, центральної міської у м. Києві та Севастополі комісії, міської або комісії, в якій пройдено огляд, чи до відповідного управління охорони здоров'я, після чого комісія, що проводила огляд, або управління охорони здоров'я надсилає у триденний строк всі наявні документи на розгляд обласної, Київської центральної, міської комісії, яка протягом місяця проводить повторний огляд заявника і приймає відповідне рішення.

Рішення обласної, центральної міської у м. Києві та Севастополі, міської комісії може бути оскаржене до Міністерства охорони здоров'я України.

МОЗ за наявності фактів порушення законодавства про медико-соціальну експертизу доручає Центральній медико-соціальній експертній комісії МОЗ або Київській міській або обласній комісії іншої області повторно розглянути питання, з якого оскаржується рішення.

Рішення комісії може бути оскаржене до суду в установленому законодавством порядку.

Медико-соціальна експертна комісія (МСЕК) визначає:

Групу інвалідності, причину та час її настання:

- залежно від ступеня стійкого розладу функцій організму та можливого обмеження життєдіяльності особи внаслідок втрати здоров'я встановлюється перша, друга чи третя група інвалідності;
- особа може одночасно бути визнана особою з інвалідністю однієї групи і лише з однієї причини.

Строки надання групи інвалідності:

- інвалідність встановлюється без зазначення терміну перегляду (безстроково);
- інвалідність встановлюється строково з необхідністю повторного огляду раз на один - три роки для осіб з нестійкими, оборотними змінами та порушеннями функцій організму.

Ступінь втрати професійної працездатності, що визначається у відсотках.

Потребу в сторонньому нагляді, догляді або допомозі, реабілітації, складає індивідуальну програму реабілітації особи.

Потребу осіб з інвалідністю у забезпеченні їх технічними та іншими засобами реабілітації, виробами медичного призначення.

Види трудової діяльності, рекомендовані особі з інвалідністю за станом здоров'я.

Медичні показання на **право одержання** особами з інвалідністю **автомобіля** і протипоказання до керування ним

Надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни в органах соціального захисту населення

Для надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особою або її представником подаються до територіальних управлінь соціального захисту населення держадміністрацій **наступні документи:**

Для **військовослужбовців** (резервісти, військовозобов'язані) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовців військових прокуратур, осіб рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань

Для **осіб, які входили до складу добровольчого формування територіальної громади**, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України

- письмова заява про надання статусу особи з інвалідністю;
- довідка медико-соціальної експертної комісії про групу та причину інвалідності;
- документи про безпосередню участь особи, яка захищала незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та брала безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України (*Довідка про обставини травми, Свідчення про хворобу ВЛК/ Довідка про хворобу ВЛК/ Постанова ВЛК, тощо*)

- письмова заява про надання статусу особи з інвалідністю
- довідка медико-соціальної експертної комісії про групу та причину інвалідності;
- контракт добровольця територіальної оборони;
- документи про безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією РФ проти України.

Надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни в органах соціального захисту населення

- ❑ Рішення про надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни приймається органами соціального захисту населення у місячний строк з дня подання документів.
- ❑ У випадку надання особі статусу особи з інвалідністю внаслідок війни їй видається Посвідчення особи з інвалідністю внаслідок війни та нагрудний знак “Ветеран війни - особа з інвалідністю”.
- ❑ **Посвідчення є документом, що підтверджує статус ветерана війни, на основі якого надаються відповідні пільги і компенсації.**
- ❑ Особам з інвалідністю внаслідок війни, у яких групу інвалідності встановлено без терміну перегляду, видаються безтермінові посвідчення, іншим – на період встановлення групи інвалідності.
- ❑ Рішення органу соціального захисту населення про позбавлення статусу може бути оскаржене в судовому порядку.

Позбавлення особи статусу особи з інвалідністю внаслідок війни у разі:

- наявності обвинувального вироку суду, який набрав законної сили, за вчинення особою умисного тяжкого або особливо тяжкого злочину під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України;
- виявлення факту підроблення документів про участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України або надання недостовірних даних про особу;
- подання особою заяви про позбавлення її статусу особи з інвалідністю внаслідок війни.

З набуттям статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особа отримує право на:

Одноразову грошову допомогу у зв'язку з інвалідністю, передбачену ЗУ “Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей” та Постановою КМУ № 975 від 25.12.2013

Пенсію по інвалідності, передбачену ЗУ “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”

Пільги, передбачені ст. 13 ЗУ “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”

Важливо! При перебуванні військовослужбовця у зв'язку з пораненням (контузією, травмою, каліцтвом), пов'язаним з захистом Батьківщини, на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я (у тому числі закордонних), включаючи час переміщення з одного медичного закладу охорони здоров'я до іншого, або перебувають у відпустці для лікування після важкого поранення за висновком ВЛК, зазначена особа має право на отримання додаткової винагороди в порядку Постанови КМУ № 168 від 28.02.2022.

Одноразова грошова допомога у зв'язку з інвалідністю військовослужбовця (військовослужбовцям з інвалідністю внаслідок війни та військовослужбовцям з інвалідністю) **призначається:**

Військовослужбовцю (крім військовослужбовця строкової служби), **інвалідність** якого настала:

- **під час виконання обов'язків військової служби** внаслідок:
 - поранення (контузії, травми або каліцтва);
 - захворювання
- **після звільнення особи з військової служби** внаслідок зазначених причин.

Військовослужбовцю (крім військовослужбовця строкової служби), **інвалідність** якого настала:

- **в період проходження військової служби** або **внаслідок захворювання, пов'язаного з проходженням ним військової служби**, або
- встановлення особі, звільненій з військової служби, інвалідності не пізніше ніж через 3 місяці після звільнення її з військової служби, або
- встановлення особі, звільненій з військової служби, інвалідності після закінчення тримісячного строку, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період проходження зазначеної служби.

Військовослужбовцю строкової військової служби, військовозобов'язаному або резервісту, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві, **інвалідність якого настала внаслідок:**

- поранення (контузії, травми або каліцтва), заподіяного під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, або не пізніше ніж через 3 місяці після звільнення із служби, закінчення зборів, проходження служби у військовому резерві, але внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце в період строкової військової служби, проходження таких зборів, служби у військовому резерві.

У розмірі:

400-кратного прожиткового мінімуму (встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено інвалідність) - інвалідність I групи;
300-кратного прожиткового мінімуму – інвалідність II групи;
250-кратного прожиткового мінімуму - інвалідність III групи.

У розмірі:

120-кратного прожиткового мінімуму - інвалідність I групи;
90-кратного прожиткового мінімуму - інвалідність II групи;
70-кратного прожиткового мінімуму - інвалідність III групи.

У розмірі:

120-кратного прожиткового мінімуму - інвалідність I групи;
90-кратного прожиткового мінімуму - інвалідність II групи;
70-кратного прожиткового мінімуму – інвалідність III групи.

Прожитковий мінімум для працездатних осіб на 1 січня 2022 року - 2481 грн

* *ст. 16 ЗУ “Про Соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”
Постанова КМУ від 25.12.2013 № 975*

Важливо!

За результатами Медико-соціальної експертизи військовослужбовцю може бути встановлено факт часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності.

У такому випадку особа також має право на одноразову грошову допомогу у зв'язку з частковою втратою працездатності залежно від ступеня втрати працездатності, який установлюється МСЕК:

- військовослужбовець, який отримав поранення (контузю, травму або каліцтво), захворювання під час виконання ним обов'язків військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності
- особа, звільнена з військової служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, але не пізніше ніж через три місяці після звільнення її з військової служби

у розмірі 70-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено ступінь втрати працездатності

- військовослужбовець строкової військової служби, який отримав поранення (контузю, травму або каліцтво), захворювання у період проходження ним строкової військової служби, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності
- особа, звільнена з строкової військової служби, яка частково втратила працездатність внаслідок зазначених причин, пов'язаних з проходженням військової служби, але не пізніше ніж через три місяці після звільнення її із строкової військової служби

у розмірі 50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено ступінь втрати працездатності

- військовозобов'язаний, якого призвано на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори або резервістом поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання під час виконання обов'язків військової служби або служби у військовому резерві, що призвело до часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності в період проходження зборів чи служби у військовому резерві або не пізніше ніж через три місяці після закінчення таких зборів чи виконання резервістом обов'язків служби у військовому резерві

у розмірі 50-кратного прожиткового мінімуму, встановленого законом для працездатних осіб на 1 січня календарного року, в якому вперше встановлено ступінь втрати працездатності

* ст. 16 ЗУ “Про Соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”
Постанова КМУ від 25.12.2013 № 975

Консультаційний центр з питань забезпечення прав і свобод захисників України КОВА

Отримання одноразової грошової допомоги у разі настання інвалідності чи втрати працездатності без встановлення інвалідності

Для отримання одноразової грошової допомоги військовослужбовець надає до районного територіального центру комплектації та соціальної підтримки (РТЦК СП), до якого приписаний, до уповноважених органів Національної гвардії, МВС, СБУ, ДНС, Держприкордонслужби та інших відомств, в яких проходить службу, військовозобов'язаний до уповноважених органів де проходить навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори, де проходить службу у військовому резерві резервіст, **наступні документи** :

- **заяву** про виплату одноразової грошової допомоги у зв'язку з встановленням інвалідності чи часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності;
- **завірену копію довідки МСЕК** про встановлення групи інвалідності або відсотка втрати працездатності із зазначенням причинного зв'язку інвалідності чи втрати працездатності;
- **копію** Постанови ВЛК щодо встановлення причинного зв'язку поранення (контузії, травми або каліцтва), захворювання;
- **копію** документа, що свідчить про причини та обставини поранення, контузії, травми або каліцтва (Довідка про обставини травми);
- **копію** паспорта та ідентифікаційного коду особи.

Надані військовослужбовцем документи у 15-денний строк з дня реєстрації надаються розпоряднику коштів, яким у місячний строк приймається рішення про призначення одноразової грошової допомоги або про відмову в її призначенні, або про повернення документів на доопрацювання про що повідомляється заявник з обґрунтуванням мотивів відмови чи повернення документів на доопрацювання.

Рішення про відмову у призначенні грошової допомоги може бути оскаржено в установленому порядку.

Особи, які мають **право** на отримання одноразової грошової допомоги, передбаченої цим Законом, **можуть реалізувати його протягом трьох років з дня виникнення у них такого права.**

Умови виплати одноразової грошової допомоги

Одноразова грошова допомога не виплачується якщо поранення (контузія, травма або каліцтво), військовослужбовця, військовозобов'язаного або резервіста є наслідком:

- а) вчинення ним кримінального або адміністративного правопорушення;
- б) вчинення ним дій у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;
- в) навмисного спричинення собі тілесного ушкодження, іншої шкоди своєму здоров'ю або самогубства (крім випадку доведення особи до самогубства, встановленого судом);
- г) подання особою завідомо неправдивих відомостей для призначення і виплати одноразової грошової допомоги.

Якщо військовослужбовцю, військовозобов'язаному, резервісту або особі, звільненій з військової служби, після первинного встановлення інвалідності під час наступного огляду (переогляду) буде встановлено вищу групу інвалідності або змінено її причинний зв'язок, що дає їм право на отримання одноразової грошової допомоги в більшому розмірі, виплата здійснюється з урахуванням раніше виплачених сум (у тому числі внаслідок різних, не пов'язаних між собою, захворювань, поранень, травм, контузій, каліцтв).

У разі встановлення більшого ступеня втрати працездатності без установаження інвалідності у відсотках чи зміни його причинного зв'язку, що дає право на отримання одноразової грошової допомоги в більшому розмірі, виплата допомоги здійснюється з урахуванням раніше виплачених сум (крім випадків поранення, травми, контузії, каліцтва, отриманих у різний період часу, за якими виплата допомоги здійснюється окремо, без урахування раніше виплачених сум).

У разі якщо під час первинного огляду було встановлено ступінь втрати працездатності без установаження інвалідності у відсотках, а під час наступного огляду (переогляду) встановлено інвалідність, виплата одноразової грошової допомоги здійснюється з урахуванням раніше виплачених сум (у тому числі внаслідок різних, не пов'язаних між собою, захворювань, поранень, травм, контузій, каліцтв).

Якщо особа одночасно має право на отримання одноразової грошової допомоги по декільком нормативним актам, то виплата грошових сум здійснюється за однією з підстав за вибором особи.

Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни :

- 1) безплатне одержання ліків, лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення за рецептами лікарів;
- 2) позачергове безплатне зубопротезування, безплатне забезпечення іншими протезами і протезно-ортопедичними виробами;
- 3) безплатне позачергове щорічне забезпечення санаторно-курортним лікуванням з компенсацією вартості проїзду до санаторно-курортного закладу і назад.
- 4) 100-процентна знижка плати за користування житлом (квартирна плата) в межах норм, передбачених чинним законодавством;
- 5) 100-процентна знижка плати за користування комунальними послугами (газом, електроенергією та іншими послугами) та скрапленням балонним газом для побутових потреб в межах середніх норм споживання;
- 6) 100-процентна знижка вартості палива, в тому числі рідкого, в межах норм, встановлених для продажу населенню, для осіб, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;
- 7) безплатний проїзд усіма видами міського пасажирського транспорту, автомобільним транспортом загального користування в сільській місцевості, а також залізничним і водним транспортом приміського сполучення та автобусами приміських і міжміських маршрутів, у тому числі внутрірайонних, внутрі- та міжобласних незалежно від відстані та місця проживання;
- 8) позачерговий безплатний капітальний ремонт власних жилих будинків і квартир та першочерговий поточний ремонт жилих будинків і квартир у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- 9) позачергове обслуговування амбулаторно-поліклінічними закладами, а також позачергова госпіталізація;
- 10) позачергове безплатне встановлення квартирних телефонів і позачергове користування всіма послугами зв'язку;
- 11) користування при виході на пенсію чи зміні місця роботи поліклініками та госпіталями, до яких вони були прикріплені за попереднім місцем роботи;
- 12) право на щорічне медичне обстеження і диспансеризацію із залученням необхідних спеціалістів;
- 12¹) медична допомога в закладах охорони здоров'я Міністерства оборони України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Міністерства внутрішніх справ України, інших центральних органів виконавчої влади, де проходили службу без оплати такої допомоги;
- 13) позачергове працевлаштування за спеціальністю відповідно до підготовки та висновків медико-соціальної експертизи;
- 14) переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці та на працевлаштування у разі ліквідації підприємств, установ, організацій;
- 15) виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності працюючим особам з інвалідністю внаслідок війни в розмірі 100 процентів середньої заробітної плати незалежно від стажу роботи;
- 16) виплата працюючим особам з інвалідністю допомоги по тимчасовій непрацездатності до 4 місяців підряд або до 5 місяців протягом календарного року, а також допомоги по державному соціальному страхуванню за весь період перебування в санаторії з урахуванням проїзду туди і назад у разі, коли для лікування не вистачає щорічної і додаткової відпусток;
- 17) використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час, а також одержання додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком 14 календарних днів на рік;

Пільги особам з інвалідністю внаслідок війни :

- 18) позачергове забезпечення житлом осіб, які потребують поліпшення житлових умов. Особи, зазначені в цій статті, забезпечуються жилою площею протягом двох років з дня взяття на квартирний облік. Органи виконавчої влади, виконавчі комітети місцевих рад зобов'язані подавати допомогу особам з інвалідністю внаслідок війни у будівництві індивідуальних жилих будинків. Земельні ділянки для індивідуального житлового будівництва, садівництва і городництва відводяться зазначеним особам у першочерговому порядку;
- 19) одержання позики на будівництво, реконструкцію або капітальний ремонт жилих будинків і підвірних будівель, приєднання їх до інженерних мереж, комунікацій, а також позики на будівництво або придбання дачних будинків і благоустрій садових ділянок з погашенням її протягом 10 років починаючи з п'ятого року після закінчення будівництва;
- 20) першочергове право на вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів, кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, стоянок для транспортних засобів та їх технічне обслуговування, до садівницьких товариств, на придбання матеріалів для індивідуального будівництва і садових будинків;
- 21) особам з інвалідністю I і II груп надається право безплатного проїзду один раз на рік (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, а особам, які супроводжують осіб з інвалідністю I групи (не більше одного супроводжуючого), - 50-процентна знижка вартості проїзду один раз на рік (туди і назад) зазначеними видами транспорту. Особам з інвалідністю III групи надається право безплатного проїзду один раз на два роки (туди і назад) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом незалежно від наявності залізничного сполучення або проїзду один раз на рік (туди і назад) зазначеними видами транспорту з 50-процентною знижкою вартості проїзду.
- 22) позачергове безоплатне забезпечення автомобілем (за наявності медичних показань для забезпечення автомобілем) на термін експлуатації до десяти років (з наступною заміною на новий), виплата компенсації на бензин (пальне), ремонт, технічне обслуговування автомобілів або на транспортне обслуговування ;
- 23) зі сплати податків, зборів, мита та інших платежів до бюджету відповідно до податкового та митного законодавства;
- 24) звільнення від орендної плати за нежилі приміщення, що оренднуються особами з інвалідністю внаслідок війни під гаражі для спеціальних засобів пересування (автомобілів, мотоколясок, велоколясок тощо) та безплатне надання для цих засобів гаражів-стоянок незалежно від їх форми власності;
- 25) позачергове обслуговування закладами та установами, що надають соціальні послуги з догляду. У разі неможливості здійснення такого обслуговування закладами соціального захисту населення відшкодовуються витрати, пов'язані з доглядом за цією особою з інвалідністю, в порядку і розмірах, встановлених чинним законодавством;
- 26) позачергове обслуговування підприємствами, установами, організаціями служби побуту, громадського харчування, житлово-комунального господарства, міжміського транспорту;
- 27) право на позачергове забезпечення продовольчими товарами поліпшеного асортименту та промисловими товарами підвищеного попиту згідно з переліком та нормами;
- 28) право на державну цільову підтримку для здобуття ними та їх дітьми професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти у державних та комунальних закладах освіти, передбачену статтею 12 цього Закону для учасників бойових дій та їх дітей.

* ст. 13 ЗУ “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”

Законодавство з питання:

- ЗУ “Про Соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей”
- ЗУ “Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб”
- ЗУ “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”
- ЗУ “Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні”
- ЗУ “Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні”
- Постанова КМУ від 08.09.2015 № 685 “Про затвердження Порядку надання статусу особи з інвалідністю внаслідок війни особам, які отримали інвалідність внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації в Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх проведення, під час безпосередньої участі у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв’язку з військовою агресією Російської Федерації проти України”
- Постанова КМУ від 03.12.2009 № 1317 “Питання медико-соціальної експертизи”
- Постанова КМУ від 08.03.2022 № 225 “Деякі питання порядку проведення медико-соціальної експертизи на період дії воєнного стану на території України”
- Постанова КМУ від 28.02.2022 № 168 “Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім’ям під час дії воєнного стану”
- Постанова КМУ від 25.12.2013 № 975 “Про затвердження Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців, військовозобов’язаних та резервістів, які призвані на навчальні (або перевірочні) та спеціальні збори чи для проходження служби у військовому резерві”
- Постанова КМУ від 12.05.1994 № 302 “Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни”
- Наказ Міністерства оборони України від 14.08.2008 № 402 “Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних силах України”
- Наказ МОЗ від 05.09.2011 № 561 “Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності”